

ifigenija zagoričnik

SOBICA CRVA

Jedan crv
s nekakvim imenom
u jabuci je uredio sobicu
u njoj mu je toplo
i lepo slatko

kad ja dođem
zagrizem jabuku
i okusim nešto gorko
nešto što treba
ispunjuti

LOVIMO SLEPE MIŠEVE

idemo umiču reči
gori nam pod nogama
voda ih ne doseže

miha avanzo

TAKO JE TO

Već dugo
nisam napisao
nijednu pesmu,
moja paučina
kao da se raspinje
u pogrešnom ugлу.
Reći se
u mene ulovljuju,
ne u raspršene niti istorije.
Još ne znam,
da li da menjam mrežu
ili sebe.

TAKVOM MI SE ČINIS

Kao mišić iz brašna,
radoznala.
Jezičava.
Ti sve najbolje znaš.
Od tebe
niko ne dolazi do reči.
Snažna si i odlučna
kao Rupa Čarapupa,
znaš da zameniš
osigurače
i čitav stan
sama si prefarbala.

ZA UVEĆE

Najpre je poljubiš,
sasvim lako,
pogladiš po malim grudima
s isturenim bradavicama,
zatim
ugasiš svetlo
i još dugo dugo
misliš na nju.

MIJA

Ako je pogledaš u oči,
vidiš
kako je mal
ovaj naš svet:
santimetar u prečniku.

LEK

Moja mala devojka
dojuri od lekara i jada se:
jako sam bolesna,
u očima mi šumi, imam visoku
temperaturu, glava je puna
kolutova, ruke mi se
tresu, noge zapliču,
jedva stojim uspravno,
uskoro ću umreti.
Ja otrčim u knjižaru
i ozdravim je rečima
oj, jadnice, jadnice
i
s takvom pesmom.

RIEKA PONORNICA

(izbor iz mlade slovenačke lirike)

Pošto želimo da u ovom izboru govore same pesme, dakle, organizmi sa sopstvenim životom i sopstvenom unutrašnjošću, najčešće silovit, ponekad i pritajan govor reči, slika, osećanja i odnosa, progovorimo samo nekoliko najnužnijih reči, nekoliko sitnih misli u vezi s autorima. Nipošto nismo želeli da stvorimo »jedinstven«, »jednosmisljen« izbor, jer bi se tada pesme objedinile po sličnostima stilske ili sadržinske prirode, ili bi se, pak, svrstale pod isti estetski program, u isti pokret. Želeli smo, pre svega, da izaberemo ona imena koja u slovenačkoj poetskoj sredini inače ne uznenimavaju svojom spoljašnjom, množinskom, ponekad socijalno neodrževanom ekspanzivnom pojmom, a čija poezija ipak donosi niz sintaktičkih i semantičkih inovacija — od čiste, prozračne lirike Mihe Avanza, njegove smislene raspodele na svet kao celinu, realitet i svet poezije koja je realitet te celine, preko Ifigenije Zagoričnik i Boris A. Novaka, koji, svak u svom jeziku — Zagoričnikova u slikama na granici konkretnog i metaforičnog govor, Novak u jeziku nove, na rekonstruisanoj osećajnosti utemeljene senzibilnosti — otvaraju poezije s one strane šalamunovskog sveta stvari i stvarnosti. Osećajnost, možda najviše prisutnu, a ipak ne »žensku« i »sentimentalnu«, usmerenu u razigranost, čistu, jasniju, nalazimo u poeziji Aksinje Kermrauner. Srečo Zajc je u našem izboru najrazumniji, tvrd, promišljen, mada i u njega, kao u Novaka, ne možemo rekonstruisati osnovnu misao mrežu po kojoj se pesma zasniva kao svet izvan sveta realiteta. Za sve pesnike iz našeg izbora značajno je da pokušavaju sa svetom, kao osnovnom pojavnom mrežom, da uspostave čvrst dodir, o njemu poručuju prisnom i odmerenom rečju koja ih ne odvraća od istinitosti, već ih ponovo vodi u istinitost — kroz svet njihovih vlastitih poetika u koje je uhvaćena raznolika minijatura, svakidašnja, istinska i letimična opaska. I upravo poezija koju donosi ovaj izbor, objavljuje, na svoj način, da je doba šalamunovskog raskošnog i, ujedno, vrlo suvoparnog, aseptičnog, deskriptivnog govoru već na zalasku. Prekrivaju ga novi, drači, dubli glasovi, mada ne umeju baš uvek da se pokažu u sasvim izrađenom, prečišćenom govoru.

Svi autori, osim Sreće Zajca, doživeli su objavljuvanje knjiga svoje poezije: Aksinja Kermrauner (*Ples pravilic* — Igra bajki, 1977), Ifigenija Zagoričnik (*Postepeno olakšanje*, 1973. i *Te pesni* — Te pesme, 1976), Miha Avanzo (*Pra-vica skazica*, 1973. i *Deklice* — Devojke, 1975) i Boris A. Novak (*Stihozlijte*, 1977).

Izbor i beleška:
DENIS PONIŽ

Preveo sa slovenačkog Vojislav Despotov

milorad radovanović

sociolingvi-stički doprinos definisanju lingvističke kompetencije

Prirodni ljudski jezik obično se definiše kao sistem jedinica i pravila s društvenom funkcijom sporazumevanja, tj. kao komunikacioni znakovni sistem. Međutim, da bi se shvatilo kako jezički sistem funkcioniše, odnosno kako se ostvaruje, kako živi ili dejstvuje u komunikacionim procesima, i kako ga njegovi govorni predstavnici, odnosno govorne zajednice upotrebljavaju u govornom događaju, s obzirom na govorne uloge, govorne situacije i slično, nužno je ustavoviti i neka dodatna načelna teorijska razgraničenja, koja će nas upućivati da o jeziku govorimo iz najmanje tri različita ugla posmatranja.

U tom pogledu najšira je kategorija prirodnog ljudskog jezika kao polazne, opšte, univerzalne a urođene ljudske sposobnosti. To je, dakle, jezik shvaćen kao moć, kao potencijal koji, u strogom smislu, odlikuje (među poznatima) samo ljudska bića i njihovu vrstu, i omogućuje im da se, stekavši prethodno, životom u kolektivu, tj. socijalnim uslovima, motivisanu potrebu za sporazumevanjem, služe njime na kreativan način u govornim interakcijama, odnosno u komunikacionim i stvaralačkim procesima svih vrsta.

U stvari, zahvaljujući ponajviše upravo jezičkoj sposobnosti, tj. privilegiji da može posedovati i razviti tako savršeno sredstvo za sporazumevanje kakav je prirodni ljudski jezik, čovekova vrsta i čini relativno brz napredak u sticanju intelektualnih i kreativnih sposobnosti i u menjanju društvenih organizacija i odnosa u kojima živi i stvara. Ujedno, posedovanje razrađenog, kreativnog jezičkog sredstva za sporazumevanje predstavlja i jednu od suštinskih prednosti ljudske u odnosu na ostale poznate žive vrste, pa i važan konstitutivni element njene definicije. Sudeći po svemu, ni kreativna čovekova priroda ne bi mogla biti ispoljavana bez posedovanja kreativnoga sredstva za sporazumevanje — bez jezika.

U čemu je kreativnost prirodnog ljudskog jezika? Najjednostavniji, a istini, čini se, najблиži odgovor na ovo pitanje sveo bi se, u osnovi, na sledeće uopštene napomene: jedino prirodni ljudski jezik, za razliku od ostalih poznatih znakovnih sistema za sporazumevanje, zahvaljujući univerzalnim principima organizovanja i funkcionisanja, omogućuje svojim posednicima da na osnovu re-

lativno ograničenoga glasovnoga materijala, i isto tako ograničenoga broja pravila za njihovo međusobno kombinovanje, proizvode, načelno, neograničen broj morfema i reči, obeležavajući na taj način neograničen broj značenja i odnosa, pojava i pojmove. Zatim, ulančavanjem morfema i reči u rečenice, posednici prirodnog ljudskog jezika mogu proizvoditi neograničen broj saopštenja, i isto tako da interpretiraju, razumeju. Ovo praktično znači da je svaki govorni predstavnik bilo kojeg posebnog jezika u stanju da proizvede i da interpretira saopštenje koje nikada pre toga nije ni proizveo ni čuo. Uz to, postoji i mogućnost da upravo takvo saopštenje niko nikada ranije nije ni proizveo. Sve to, naravno, zahteva i odgovor na pitanje kako to onda čovek ovlađava ovom »neograničenom« kreativnom *jezičkom sposobnošću*, kako, zapravo, uči, odnosno usvaja pravila za obrazovanje tog načelnog neograničenog broja saopštenja? Minimalan odgovor je: nikako drugačije nego usvajanjem modela, opštih principa, ili obrazaca za njihovo formiranje, a ne gotovih, završenih saopštenja ili rečenica.

Nadređenoj kategoriji *jezičke sposobnosti* neposredno su podređena dva oblika njenoga ispoljavanja.

Prvi je *jezik kao sistem jedinica i pravila* kojima govorni predstavnici jednoga kolektiva, odnosno govorne zajednice, moraju ovlađati da bi se međusobno mogli sporazumevati (tj. da bi poznivali, delili, poštovali i primenjivali istu jezičku konvenciju). Ovaj oblik postojanja prirodnog ljudskog jezika, što znači i ovaj oblik ispoljavanja opšte *jezičke sposobnosti* kroz postojanje posebnih jezika, zovu još i *jezičko znanje*, odnosno *lingvistička kompetencija*, *jezički kôd* ili slično, a nije urođen, jer se stiče kroz složene procese učenja, usvajanja jezika u detinjstvu i kasnije (u porodici, školi, u radu, posredstvom *mass media*, itd.). Znanje određenog posebnog jezika, to je pouzdano dokazano, ne prenosi se nasleđivanjem, znači nije urođeno. U tom smislu urođena je samo *jezička sposobnost*, tj. urođene su samo predispozicije da se progovori, naravno — bilo kojim posebnim jezikom sveta (nasleduju se, dakle: govorni i čulni aparat, zatim relativno složeni i razvijen centralni i periferni nervni sistem i slično, ali se razvijaju njihove funkcije). Već je rečeno kako se znanje konkretnog posebnog jezika stiče njegovim usvajanjem — učenjem, u detinjstvu, pa i kasnije; pri tom i u dece važnu ulogu u ovim procesima imaju saznanje o postojanju

potrebe za sporazumevanjem, kao i ugledanje na ponašanje drugih, pre svega odraslih predstavnika kolektiva kojem pripadaju (najčešće, prvo porodice, odnosno roditelja). U krajnjoj limiji, to znači da je za usvajanje jezika u dece od presudnog značaja život u ljudskom društvu — u kolektivu (isti faktor delovao je kao presudan i u procesima nastajanja jezika kao obeležja ljudske vrste uposte). Sve ovo dokazuju i, istina retki, slučajevi dece koja su rasla sama, nasilno izdvojena iz društvenoga života (čak i iz elementarnoga kolektiva poput porodice), pa su kasnije pronađena i vraćena u ljudsku jedinicu. Takva deca, naravno, živeći u izolaciji, nisu progovarala nijednim poznatim posebnim prirodnim ljudskim jezikom.

Jezičko znanje, rekosmo, uključuje u sebe poznavanje jedinica jednog posebnog jezičkog sistema (na svim nivoima: fonološkom, morfološkom, leksičkom, semantičkom, sintaksičkom), ali i poznавanje nekih pravila, a pre svega pravila za *kombinovanje jezičkih jedinica* i za njihovo organizovanje u jedinice višega nivoa (npr. u iskaz, odnosno govorni akt, rečenicu, tekst). To su tzv. gramatička pravila (fonološka, morfološka, sintaksička, semantička). No, ne treba zaboraviti (a često se zaboravlja) da prirođeni ljudski jezik ne bi mogao funkcionisati da *jezičko znanje* ne uključuje u sebe i *pravila odabiranja* i *pravila upotrebe* jezičkih jedinica, odnosno sredstava kojima govorni predstavnik raspolaže u inventaru usvojeno-ga jezičkoga sistema. Stoga se u novije vreme (posebno u sociolingvistici i semiotici) i govor o postojanju dveju *lingvističkih kompetencija*: *kompetencije kôda* i *kompetencije komunikacije*. Ovo naročito postaje važno s obzirom na podatak da procesi *odabiranja* i *upotrebe* jezičkih sredstava (regulirani pravilima *kompetencije komunikacije*) po pravilu bivaju uslovljeni i nekim vanjezičkim momentima, pre svega konkretnim okolnostima pod kojima dolazi do sporazumevanja, tj. okolnostima govorne situacije u kojoj se govorni događaj odvija (tu su, na primer, presudno važni momenti tipa: *ko, šta, kome, kad, u kojoj prilici, s kojom na-merom* saopštava i sl.). Tek kada raspolažu ovakvim *znanjem*, odnosno *kompetencijom*, govorni predstavnici jednoga posebnoga jezika mogu se njime efikasno i kreativno služiti. Time govorni predstavnici bivaju ospozobljeni da proizvode i interpretiraju (tj. razumevaju) neograničen broj saopštenja, bez obzira da li su ova za njih nova ili nisu, pri čemu mogu i da razlučuju one pravilno organizovane iskaze od onih nepravilnih, kao i pravilno odabrana i upotrebljena jezička sredstva od onih koja su u ovom pogledu neadekvatna.

Drugi oblik ispoljavanja opšte *jezičke sposobnosti* jeste *upotreba jezičkog sistema, jezičkog znanja, lingvističke kompetencije, tj. jezičkog kôda, odnosno komunikacija, govor, ili, slobodnije rečeno, jezičko po-našanje*. Bez ovog svog pojavnog oblika, prirođni ljudski jezik u stvarnosti i ne postoji. Ili, drugačije rečeno, van sporazumevanja i ostvarene komunikativne situacije, što znači van svoje realizacije i upotrebe u govornom događaju, prirođni ljudski jezik ostaje samo na nivou apstrakcije, kao virtualna ludska sposobnost, a posebni jezički sistemi kao institucije društvene konvencije, bez komunikativnoga dejstva, bez svoje osnovne društvene uloge i primarnoga razloga postojanja.

U nizu primera koji mogu posvedočiti da je, u najmanju ruku, umesno voditi računa o teorijskim distinkcijama o kojima je reč, ovde ćemo se pozvati samo na jedan. Radi se o sistemu ličnih zamenica u srpskohrvatskom jeziku, predstavljenom sa šest jedinica koje saopštavaju podatke o ligu, broju i (samo zamenice trećeg lica) o rodu: *ja, ti, on (ona, ono)* — *mi, vi, oni (one, ona)*.

Govorni predstavnik savremenoga srpskohrvatskoga jezika, da bi se mogao ravнопravno sporazumevati, mora poznavati sve jedinice ovog jednostavnog zameničnog sistema, tj. mora ih imati u svom *jezičkom znanju*. Uz to, on mora poznavati i pravila za kombinovanje tih jedinica s jedinicama druge vrste, u ovom slučaju s odgovarajućim glagolskim oblicima, pre svega gramatička pravila tzv. kongruencije zameničnoga i glagolskoga oblika u pogledu lica, broja i, eventualno, roda (npr.: *ja čitam, ti čitaš, on čita, mi čitamo, vi čitate, oni čitaju* i slično). Ovo, kao što se iz primera da videti, automatski znači i poznавање правила за организовање језичких единица вишега реда (у конкретном случају — рећеница). No, da bi se govorni predstavnik savremenoga srpskohrvatskoga jezika mogao korektno i ефикасно споразумевати с представnicima kolektiva, односno govorne zajednice којој pripada, njegovo *jezičko znanje* mora obuhvatiti и нека друга правила — *pravila odabiranja* и *upotrebe* језичких средстава. У случају са srpskohrvatskim ličnim zamenicama radi se, u stvari, o sledećem:

U srpskohrvatskom jeziku (kao, uostalom, i u mnogim drugim jezicima) postoji mogućnost da se u određenim komunikacionim situacijama zamenica *vi*, inače rezervisana za značenje drugog lica plurala, upotrebi umesto zamenice *ti* u značenju drugog lica singulara. No, tada ona i nema gramatičko pluralsko značenje, već saopštava potiskan sasvim druge vrste. U načelu, u ovakvim situacijama, u drugom licu jednine, lični zamenički oblici mogu se, u najnedostavljajućem slučaju, govorne interakcije između samo dva učesnika (sagovornika), rasporediti na sledeće načine: *ti-ti, vi-vi, vi-ti* (odnosno *ti-vi*). Očigledno je da u prva dva slučaja sagovornici, oslovjavajući se, upotrebljavaju istovrsni zamenički oblik, dakle, ostvaruju se simetričan raspored zamenica među učesnicima u govornom događaju, dok su u trećem slučaju upotrebljeni različiti zamenički oblici, tj. ostvaruje se nesimetričan raspored zamenica među učesnicima u govornom događaju. Prva mogućnost sreće se npr. u razgovoru između članova uže porodice ili među prijateljima, zatim redovno u dece, u njihovim međusobnim verbalnim kontaktima, dok će se druga mogućnost po pravilu sretati npr. u razgovoru odraslih ljudi koji se međusobno ne poznaju, ili slično. Treća mogućnost redovno se ostvaruje npr. u školici, u odnosu nastavnik (učitelj) — učenik, u komunikaciji nadređenog (starešine) i podređenog (vojnika) itd. Od situacije do situacije, raspored u upotrebi pominjanih zameničkih oblika menja se zavisno, pre svega, od relativnoga društvenog statusa i odnosa među učesnicima u govornom događaju, dakle od vanjezičkoga konteksta, od tipa kulture koja je u pitanju itd.

Kakvu, u stvari, funkciju ima pojavljivanje, odnosno odsustvo zameničkog oblika *vi* u drugom licu singulara u savremenom srpskohrvatskom standardnom jeziku? (Službena norma, pri tom, pojavu ove vrste po pravilu ne registruje i ne objašnjava.) Radi se, pre svega, o ulozi isticanja prirode odnosa među govornim predstavnicima toga jezika, koji su se u datom trenutku i u datoј situaciji našli u položaju neposrednih učesnika (sagovornika) u ostvarenom govornom događaju, kao i o ulozi referisanja o njihovom relativnom društvenom statusu u datoј prilici (tj. o statusu jednog učesnika u poređenju sa statusom drugog).

Pokazuje se da simetričan raspored zamenica *ti-ti* referiše o *solidarnosti* među učesnicima u govornom događaju. Solidarnost o kojoj je reč može pri tom biti zasnovana na motivima raznih vrsta (npr. na generacijskoj pripadnosti među mlađima, na učestvovanju u istovrsnoj životnoj situaciji među studentima i vojnicima, na saznanju o postojanju srodničkih veza među članovi-

ma iste porodice, itd.). Simetričan raspored zamenica *vi-vi* referiše o *formalnosti* u odnosu među učesnicima u govornom događaju. Ova formalnost najčešće je zasnovana na motivima nepoznavanja, službenosti situacije ili sličnom (npr. u odnosu prolaznik—prolaznik, prodavac—kupac, sudija—optuženi, profesor—student, itd.). Nesimetričan raspored zamenica *vi-ti* (odnosno *ti-vi*) referiše o *razlici u društvenom statusu* među učesnicima u govornom događaju. Razlike o kojima je reč takođe mogu biti zasnovane na veoma raznorodnim motivima, od generacijske distante, preko nadređenosti i podređenosti društvenih uloga u kojima se učesnici nađaze, pa sve do autoriteta sile i moći prema inferiornosti nemoćnih (npr. u ophodenju starih s mladima, u odnosu između starešine i vojnika, nastavnika i učenika, siledžije i neđužnog prolaznika, itd.).

Paralelno s pravilima za upotrebu po-minjanih zameničkih oblika, u savremenom srpskohrvatskom jeziku postoje i odgovara-juća pravila koja na sličan način regulišu izbor i upotrebu nekih drugih jezičkih sredstava, npr. pozdrava. Pri tom ostvarljive mogućnosti najčešće odgovaraju već opisanim slučajevima sa zamenicama, tj. ustanovljenim tipovima rasporeda zameničkih oblika među učesnicima u govornom događaju, pa će i informacije koje iz takvih modela proistići biti identične: za *solidarnost* (=ti-ti) *zdravo-zdravo*; za *formalnost* (=vi-vi) *dobro-jutro-dobro-jutro, dobar-dan-dobar-dan, dobro-veče-dobro-veče, do-videnja-do-videnja*; za informisanje o *razlici u društvenom statusu učesnika* (=vi-ti) odnosno *ti-vi*) *dobro-jutro, dobar-dan, dobro-veče, do-videnja-zdravo* (odnosno obrnuto) itd.

Sve ovo su, naravno, bile samo načelne napomene o problematici o kojoj je reč, i njene jednostavne ilustracije. Postavljena pitanja i svojim teorijskim i svojim praktičnim aspektima zaokupljaju noviju lingvistiku i njene različite smerove, a posebno, svakako, sociolingvistiku i lingvističku pragmatiku. U ovoj oblasti razmišljanja o jeziku sreću se ili čak ukrtstaju i težišne linije njihovih kritičkih osvrta na poznatu delatnost još uvek vodećih strukturalistički i generativistički orientisanih lingvističkih centara. Naravno, iako se posledice toga sukoba dva-ju pravaca u teorijskom lingvističkom mišljenju već mogu naslutiti, njegove konične proizvode teško bi bilo već sada precizno predvideti. Stoga nudimo čitaocu i odabranu osnovnu literaturu za pristup aktuelnim lingvističkim problemima na koje se ovde upućuje.

- Brown, R., Gilman, A.: *The Pronouns of Power and Solidarity*, Style in Language, Ed. Th. A. Sebeok, Cambridge, Massachusetts 1960, 253–276 (preštampano u: *Language and Social Context*, Ed. P. P. Giglioli, Harmondsworth, Middlesex 1972, 252–282; *Readings in the Sociology of Language*, Ed. J. A. Fishman, The Hague 1968, 252–275).
Calvet, L.-J.: *Pour et contre Saussure, Vers une linguistique sociale*, Paris 1975.
Chomsky, N.: *Cartesian Linguistics, A Chapter in the History of Rationalist Thought*, New York 1966.
Chomsky, N.: *Language and Mind*, New York 1968.
Culler, J.: *Saussure*, London 1976.
Ervin-Tripp, S. M.: *Sociolinguistics, Advances in the Sociology of Language*, Volume 1, Basic Concepts, Theories and Problems: Alternative Approaches, Ed. J. A. Fishman, The Hague 1971, 15–91.
Friedrich, P.: *Structural Implications of Russian Pronominal Usage*, Sociolinguistics, Proceedings of the UCLA Sociolinguistics Conference, 1964, Ed. W. Bright, The Hague 1966, 214–259.
Haberland, H., Mey, J. L.: *Linguistics and Pragmatics*, Journal of Pragmatics, Vol. 1, No 1, Amsterdam 1977, 1–12.
Hymes, D.: *Foundations in Sociolinguistics, An Ethnographic Approach*, Philadelphia 1974.
Hymes, D. H.: *On Communicative Competence*, Sociolinguistics, Ed. J. B. Pride, J. Holmes, Harmonds-worth, Middlesex 1972, 269–293.
Jezik i društvo, Kultura, br. 25, Beograd 1974.
Kocher, M.: *Second Person Pronouns in Serbo-Croatian Language*, Vol. 43, No 3, Part I, Baltimore 1967, 725–741.
Lyons, J.: *Chomsky*, London 1971 (srpskohrvatski prevod: *Lingvistička revolucija Noama Chomskog*, Beograd 1974).
Platt, J. T., Platt, H. K.: *The Social Significance of Speech*, Amsterdam 1975.
Robinson, I.: *The New Grammarian's Funeral, A Critique of Noam Chomsky's Linguistics*, Cambridge 1975.
Robinson, W. P.: *Language and Social Behaviour*, Harmondsworth, Middlesex 1972.
Saussure, F. de: *Cours de linguistique générale*, Genève 1916 (srpskohrvatski prevod: *Opšta lingvistika*, Beograd 1969 i 1977).

selimir a. radulović

sumnjiv postupak

*
ko zna
zašto je sumnjiv
opit što isčezava
i uranja u tako
skladnu liniju moga tijela
ti dušo

kako sam tužan
kad prelazim i prekrajam
prostore tvoje prazne
pred onim što čini
neizrecivo

*

prilažim stolu
svaki moj pokret korak je
blizi ka onom što se sanja
i nudi oblast sanjanog
što je
pjesma ili plač ne odgoneta
samo sklad mojih ruku i njihov
jedva čujni bestjelesni rad
put
od papira do pjesme sličan
je neiskazanom i uvijek
priželjkivanom monologu isluženog
glumca koji potkraj života
shvaća tu neizvjesnost bolje reći
nemogućnost
i poprima oblik
slabije izvedene voštane figure
iskreno kajanje i priznanje
i nastavljam
glumac glumi i gori svoj život na
svijetu ili daskama istina patetike
pjesnikov život pokriva
ovo pero koje tako revnosno
ispisuje i opisuje njegov kontakt
s ljudima

*

imam ideju
napisaću pjesmu dobru
pjesmu koju ćete vi
primiti s jasno istaćenom
pozom u redu
da li ste sigurni
da je ovo što vam nudim samo
pjesma i da pod njenim plastirom
počiva jedan drugi svijet
kazate
i pozvati se na valerija
da misao počesto biva ulog
u pjesmi osuđen na gubitak
i svi tumači
stihova neće doći
do mene niti će čulni signum
istine biti lako povodljiv
svaki kraj je
jasan ali je samo to zato
sam pjesnik i pitam
da li u smislu početak svih
početak postoji kraj svih
krajeva itd da ne ponavljam

*

sklon sam da pitam i pristupam
seansama koje pomjeraju i
razniču granice budućeg
moja sklonost ka ushićenju
pred nečim novim utapa se u
muku pri svakom novom čitanju
sve je
zabilježeno što se da
zabilježiti podvučeno što se da
podvući jedna znakovnost odveć
rečita ali
kako dalje kako je moguće
izmučiti i iscijediti ove pasje
papire kao što to oni čine sa mnom
spas je možda u novom čitanju
ili u novoj crti
na azbuci mogu lica svejedno
dovoljno star i dovoljno mlađ u
svojim papirima i muku i gram sreće
mijenjam kao trgovac artikle za novac
i obratno

evo o čemu
se radi ležim u sobi
vježbam i posmatram
sve što se da vidjeti
dakle
sve što je nevidljivo
moja glava postoji kao
prilog jednoj harmoniji (da
budem iskren premoć tijela)
noge su dosta ispružene i
ničim ne pokazuju tje ne otkrivaju
svoju nezainteresovanost
što se dalje odigrava nije
teško naslutiti
ruka drhturi i lebdi nad
koljenima notira
sve je
to samo san prost rasplet
slučajnost slike
ujutro
svjež i nov vršim
strasnu rekonstrukciju sna